

گزارش

«اصل بر برائت»، کلاس درس برای فیلمسازان داخلی

علی کلاتری ■ همواره سریال‌های جنایی و معمایی برای مخاطب یکی از ژانرهای پرطرفدار و پربازدید بوده و هست و به همین منظور ساخت اثری جنایی معمایی با فضایی دلچسب و روایتی پرکشش که مخاطب را در طول مدت زمان سریال با خود همراه کند، بسیار سخت است. با مروری بر تولیدات سریالی در این ژانر در کشور خودمان به لیستی بسیار کوتاه و ناچیز برخورد خواهیم کرد که برای سینمایی غنی همچون ایران اسلامی جای بسی تأمل دارد.

اگر بخواهیم رو راست باشیم تنها سریال جنایی معمایی که در چند سال اخیر توانسته اقبال مخاطبان را به همراه داشته باشد، سریال «پوست شیر» به کارگردانی جمشید محمودی بود که سال گذشته از طریق پلتفرم فیلمنت پخش شد و از قضا به دلیل خوش ساخت بودن به شدت مورد توجه مخاطبان این ژانر قرار گرفت.

تولید چنین آثاری راه رفتن بر لبه تیغ است. فیلم‌های جنایی و معمایی باید آنقدر فیلمنامه قوی با پشتوانه پلیسی مورد اعتنا داشته باشد که تا پایان قسمت آخر برای بیننده هیچ مسأله‌ای حل شده نباشد بلکه آنقدر مغز مخاطب را درگیر حل مسائل بکند تا در نهایت با پایان بندی مورد نظر تا مدت‌ها مخاطب را در بهت و حیرت داستان فرو ببرد.

رمان‌های آگاتا کریستی که بعدها از روی آن سریالی با عنوان «کارآگاه پوارو» ساخته شد، گواهی بر این ماجراست. سریالی که در دهه هفتاد و هشتاد آنچنان پر قدرت ظاهر شد که به یکباره حتی در کشور ما نیز مخاطبان میلیونی بدست آورد.

سریال شرلوک هولمز نیز از آن دست سریال‌های قوی، خوش ساخت و معمایی جنایی بود که با بازی جرمی برت به خاطر بازی در نقش به‌یادماندنی کارآگاه شرلوک هولمز معروف شد و در اذهان باقی ماند.

اما این روزها سخن از سریالی خوش ساخت به تهیه کنندگی کمپانی اپل تی وی به گوش می‌رسد. سریالی با عنوان فارسی «اصل بر برائت» یا «بی گناه» این

«سانتاماریا» مجموعه‌ای دو جلدی از داستان‌های کوتاه سیدمهدی شجاعی است که در زمان انتشار بسیاری را برآشفتم و جنجال‌هایی آفرید، امیر دژاکام مطالعه این کتاب را به دانشجویان رشته تئاتر توصیه کرده است.

به گزارش تسنیم، سانتاماریا (جلد اول) مجموعه چهل داستان کوتاه از سیدمهدی شجاعی است که روایت‌های آن مربوط به دو دهه ۷۷ و ۵۷ تا ۶۷ است.جلد او مجموعه داستان و جلد دوم مجموعه نمایشنامه است. داستان‌های هر دوره کاملاً منطبق بر فضای حاکم بر اجتماع، دغدغه‌ها، افق‌ها، نگرانی‌ها و روزهای آن سال‌هاست. در دوره ۵۷ تا ۶۷ بیشتر با ادبیات دفاع مقدس مواجهیم. رشادت‌ها و مردانگی‌ها، ایثارها و ازخود گذشتگی‌ها... شهید و کسمی جلوتر خانواده شهید، ارتباط معنوی و معنایی شهید و اطرافیانش و دغدغه‌های اجتماعی آن دوران به عنوان زهدپذیری و زهدگریزی و ... در دوره ۶۷ تا ۷۷ با نگرانی‌های جدید نویسنده روبرویم، انتقاد به شیوه مدیریت، سوء استفاده‌ها، سوء مدیریت‌ها و ... دغدغه‌های نویسنده دیگر شهادت

ماه عسل و پایتخت؟؛ آیا تلویزیون به دوران طلایی برمی‌گردد؟

تلویزیون با سریال‌های جدیدی مانند «پایتخت ۷»، «رویان» و «ماه عسل» به‌دنبال تحول و بازگشت به دوران طلایی خود است، باید دید که آیا این تغییرات قادر خواهند بود جذابیت و محبوبیت سابق را به تلویزیون بازگردانند.

به گزارش تسنیم، این روزها «طوبسی» و «غریبه» از شبکه‌های یک و سه سیما پخش می‌شوند و با تمام داستان‌گویی، لوکیشن‌های خوب و بازی و کارگردانی خوب هنوز توانسته‌اند آن دوران طلایی سریال‌سازی را به تلویزیون برگردانند، بسیاری از کارشناسان اعتقاد دارند تلویزیون مدت‌هاست در سریال‌سازی عرضه را به پلتفرم‌ها واگذار کرده است. اگرچه در جریان برنامه‌سازی خلاقیت‌ها و نوآوری‌هایی بعضاً اتفاق می‌افتد؛ از «حسینیة معلی» و «مخل» تا «عمارت» که چند روزی است به آنتن شبکه سه سیما آمده است؛ به‌نظر می‌رسد در جریان سریال‌سازی هم مدیران تلویزیون با بازگرداندن «پایتخت» و استفاده از کارگردانانی همچون منوچهر هادی قصد ایجاد تغییر دارند.

البته کارهایی همچون «رویان»، «غیف»، «تانک‌خورها»، «ماه عسل»، «قرارگاه سَرّی نصرت»، «بوچی»، «بردیسان»، «مسیر اصلی»، «مهیاری عیار» و «هشت‌پا» در حال ساخت‌اند. محمود معظمی، منوچهر هادی، سیدجمال آهنج، پرویز شیخ‌طادی، محمدرضا خردمندان، سیدجمال سیدحاتمی و احمد معظمی از جمله کارگردان‌هایی‌اند که تجربه زیادی در ساخت فیلم و سریال داشته‌اند و شاید بتوان به پرمخاطب‌شدن آثار آنها در تلویزیون امیدوار بود.

«رویان» و داستان یک پژوهشگاه علمی

سریال «رویان» که این روزها در حال تصویربرداری است، از محصولات گروه تولیدات اجتماعی سیمافیلم است. این سریال به‌نویسنندگی امیرعباس پیام، تهیه‌کنندگی مصطفی علمی‌فرد و به‌کارگردانی شکیلم مظفری درحال تولید است. داریوش فرهنگ، ویدا جوان، سام قربیان، علی اوسینو، حمیرا ریاضی، نیلوفر کوخانی، زهرا داوودنژاد، مهوش وقاری، مریم مؤمن، سیاوش چراغی‌پور و... از جمله بازیگرانی‌اند که در این سریال ایفای نقش می‌کنند. سریال «رویان» با موضوع فعالیت‌های علمی و مراجعه‌کنندگان به پژوهشگاه رویان در زمینه درمان ناباروری و سلول‌های بنیادین مقابل دوربین رفته است.

مینی سریال که در هشت قسمت به پایان می‌رسد یکی از آثاری است که مدت‌ها می‌تواند در ذهن و روح مخاطب باقی بماند.

فضای کلی سریال با عناصری چون دادگاه، قاتل، وکیل و معما سر و کار دارد. داستان سریال درباره شخصیتی به نام راستی سایبج با بازی جیک جیلنهل است که معاون دادستانی شیکاگو است. همکار راستی به نام کارولین به قتل می‌رسد؛ داستان آنجا دچار پیچش و گره می‌شود. راستی سایبج مظنون اصلی این پرونده قتل می‌شود. این سریال بر اساس رمانی به همین نام نوشته Scott Turow است که در سال ۱۹۸۷ منتشر شد. جالب است در سال ۱۹۹۰ نیز فیلمی بر اساس این داستان ساخته شده و در واقع سریال Presumed Innocent نخستین برداشت سینمایی از این رمان نیست.

داستان این سریال به شدت جذاب است به نحوی که با تماشای قسمت اول این سریال آنچنان عطشی در

ذهن بیننده به وجود می‌آید که علاقه دارد به سرعت برای کشف حقیقت ادامه سریال را به تماشا بنشیند، المانی که قطعاً یکی از ملزومات سریال‌هاست ولی متأسفانه اکثر سریال های ایرانی فاقد چنین کشش و جذبه ای است.

فیلم‌نامه این اثر با ریتم فوق‌العاده‌ای در انتقال اطلاعات و پیشبرد داستان، توانسته همزمان با گسترش پیرنگ اصلی و حرکت‌های طولی و عرضی در قصه، خطوط فرعی داستان را نیز به خوبی ترسیم کند. تقریباً هیچ سکانس زائندی در کار وجود ندارد و فلش‌یک‌ها همه بجا بوده و نقش خود را در ساختار فیلم‌نامه به درستی ایفا می‌کند. حتی کارکرد خاطره و تعریف آن نیز به درستی در فلش‌یک‌ها گنجانده شده است.

عناصر ژانر جنایی در اینجا به دقت کنار یکدیگر چیده شده و فیلم‌نامه پایبند به اصول این ژانر است. در کنار

آن،از شیوهٔ سریال‌نویسی استاندارد که در آن هر اپیزود (به‌ویژه پابلوت) از ساختار تیزر به‌علاوه سه تا پنج پرده تشکیل شده، پیروی شده است.

اصل بر برائت نمونه یک سریال خوب و استاندارد و استخوان دار است، سریالی که می‌تواند کلاس درسی برای کارگردان‌ها و تهیه کنندگان داخلی باشد.

اگر در یک نمای کلی به داستان و حتی تولید «اصل بر برائت» نگاه بیندازیم، به هیچ وجه کار سخت و نشدنی به نظر نمی‌رسد. پرونده‌ای که شاید ریشه در واقعیت داشته باشد(و چه بسا مشابه آن نیز در کشور وجود دارد) بازیگران و تیم مجرب، روایتی درست از آنچه که مخاطب علاقه به دنبال کردن آن دارد.

در داخل کشور نیز پرونده‌های جایی کم نداریم، پرونده‌هایی که هر کدام می‌تواند سوژه ساخت چنین سریال محکم و بااصالتی باشد.

فیلم سینمایی علف زار ساخته کاظم دانشی را می‌توان نزدیک ترین مثال به اصل بر برائت دانست. فیلمی که الحق والاتصاف خوب ساخته و پرداخته شده بود و همین امر هم باعث شده بود که به جان و روح مخاطب بچسبد.

مشکل علف زار دانشی، رو بازی کردن آن بود و متعاقباً نبود تعلیق، همین مشکلات می‌توانست در صورت تولید این فیلمنامه به عنوان سریال، به کل آن را از رنگ و بو بیندازد.

تعلیق، تعلیق و تعلیق المانی است که سینمای کشور از فقدان آن به شدت رنج می‌برد. کارگردان در تولید سریال کار راحت را انتخاب می‌کند و از همان دقیقه اول دست خودش را برای مخاطب رو می‌کند. شاید به همین دلیل است عده‌ای از مخاطبان هیچگاه سریال‌های ایرانی را به انتها نمی‌رسانند.

ختم کلام؛ اصل بر برائت می‌تواند نمونه‌ای از ساخت سریالی موفق باشد، سرمشقی برای سریال سازان داخلی تا با گام گذاشتن در این مسیر، جذابیتی دوچندان به سریال‌های ایرانی ببخشند.

مجموعه داستان‌هایی از

سیدمهدی شجاعی که جنجال آفرید

و مردانگی نیست، شهادت‌گریزی و نامردی است. نویسنده ذره‌بین خود را در سال‌های ۵۷ تا ۶۷ روی دل و احساس مردم گذاشته بود، اما در دهه بعدی نویسنندگی‌اش نگاهش را کمی بازتر نوشته و به روابط آدم‌ها پرداخته است. نگاهی که رنگ و بوی زنگ خطر برای بیماری‌های اجتماعی داشتند و بسیاری که درک افق دید او را نداشتند برآشفتمند و شکایت‌هایی هم شکل گرفت... در سانتاماریا داستان‌هایی است که به نظر بسیاری از کارشناسان معیار ادبیات داستانی بعد از انقلاب است، سنگین و متین و کار درست، شاید مثل: شیرین من بمان، قابیل ۱۹۹۶، ماه‌جبین، کار ناتمام و درد ناشی... داستان‌های بخش

حسن حبیب‌زاده که در سازمان سینمایی سوره تولید می‌شود. این سریال که موضوعی فوتبالی دارد، با بازی حسن پوربشیرازی، آرش نوردی، بیژن امکانیان و... درحال ساخت است.

«بردیسان» با محمدرضا آهنج

تصویربرداری این سریال به‌تازگی در گروه تولیدات اجتماعی سیمافیلم آغاز شده است و به‌کارگردانی محمدرضا آهنج و تهیه‌کنندگی پرویز امیری و سیدسجاد قافله‌باشی مراحل تولید را پشت سر می‌گذارد. «برادر» آخرین ساخته‌های آهنج در تلویزیون محسوب می‌شود.

امیرعلی دانایی و زهرا داوودنژاد در سریال «مسیر اصلی»

تصویربرداری سریال «مسیر اصلی» به پایان رسیده است و این مجموعه در مرحله پس‌تولید قرار دارد، سریالی که علی‌اکبر تحویلپان تهیه و سیدمحمدرضا خردمندان کارگردانی کرده است. چهره‌هایی همچون امیرعلی دانایی، ساناز سعیدی، محمد نادری، زهرا داوودنژاد و... در آن ایفای نقش می‌کنند تا زندگی پروفیسور بهاروند را به رشته تصویر بکشند.

«مهیاری عیار» با متین ستوده و بهنام تشکر

تصویربرداری سریال «مهیاری عیار» به پایان رسیده و در گروه تولیدات تاریخی سیمافیلم درحال طی کردن مرحله پس‌تولید است، این سریال قرار بود در اواخر سال ۱۴۰۲ پخش شود و به زمانی دیگر موکول شد.

این سریال به تهیه‌کنندگی بهروز مفید و کارگردانی سیدجمال سیدحاتمی و نویسنندگی محمدرضا محمدی نیکو تولید شده است و کامران تفتی، متین ستوده، بهنام تشکر، سیامک صفری، صفا آقاجانی، رامین ناصر نصیر، آشا محرابی، رویا میرعلمی و آتش تقی‌پسور از هنرمندانی‌اند که ماجراهای ژوئیا توآبین در دوران صفویه را در قاب داستان نشانده‌اند.

«هشت‌پا» سریال پلیسی در راه آنتن

تصویربرداری سریال «هشت‌پا» نیز به پایان رسیده است و مراحل پس‌تولید آن پیگیری می‌شود، اگرچه در چند روز گذشته اعلام شد این سریال به آنتن هم‌راه تلویزیون می‌رسد.

این سریال به تهیه‌کنندگی محمدرضا شفیعی و کارگردانی احمد معظمی و نویسنندگی علی طالب‌آبادی ساخته شده است. «هشت‌پا» با بازی سعید چنگیزیان، مینا وحید، افسانه چهره آزاد، احمد نجفی و... با موضوع مبارزه با مواد مخدر تولید شده است.

فرهنگ و هنر

اخبار

ازسرگذشت؛ پرمخاطب‌ترین برنامه محرم و صفر تلویزیون شد

فصل دوم برنامه تلویزیونی ازسرگذشت طبق آمار مرکز تحقیقات پربیننده‌ترین ویژه برنامه محرم و صفر امسال شد.

فصل دوم این ویژه برنامه ۶۰ قسمتی که از شب اول محرم تا آخرین شب ماه صفر با اجرای علی اکبر قلیچ به روی آنتن شبکه نسیم رفت، توانست بیشترین مخاطب را در بین سایر ویژه برنامه‌های محرم و صفر نسیمآ کسب کند. همچنین ازسرگذشت ۲ در فضای مجازی هم عنوان پر بیننده ترین برنامه محرم و صفر را کسب کرده است. اتاق فکر خلّاق، دکور نوآورانه و تیم نویسندگان ایده پرداز در کنار اجرای علی اکبر قلیچ و مهمانی که هر کدام یک قصه امام حسینی (ع) داشتند، از مهم ترین شاخص‌هایی بود که توانست در جذب مخاطب موفق عمل کند.

طرح سریال سعید نعمت‌الله مجوز گرفت

جلسات شورای صدور مجوز تولید و انتشار ساترا در هفته گذشته برگزار و مجوز انتشار برای دو سریال و چند طرح برای تولید صادر شد. «خانه مسعود» عنوان سریال جدیدی است که با نگارش فیلمنامه آن موافقت به‌عمل آمد.

در روزهای منتهی به پایان ماه صفر و ایام رحلت حضرت رسول اکرم(ص)، شهادت امام حسن مجتبی(ع) و شهادت امام رضاع(ع)، ساترا با تغییر روزهای جلسه شورای صدور مجوز تولید از دوشنبه به یکشنبه و شورای صدور مجوز انتشار از چهارشنبه به سه‌شنبه به کار خود ادامه داد. معاون پایش و نظارت ساترا و دبیر شوری تولید معاون پایش و نظارت ساترا و دبیر شورای تولید و انتشار ساترا ضمن اعلام خبر صدور مجوز برای انتشار دو برنامه و چند طرح فیلمنامه برای تولید گفت: «خانه مسعود» عنوان سریال جدیدی است که به تازگی طرح خود را برای بررسی در اختیار ساترا قرار داده است. این طرح به تهیه‌کنندگی مجتبی امینی و نویسندگی و کارگردانی سعید نعمت‌الله بعد از بررسی در شورای مجوز تولید، به تصویب رسید و به‌منظور نگارش فیلمنامه آن موافقت به‌معمل آمد. وی اضافه کرد: طرح «هوش مصنوعی» به تهیه‌کنندگی فرید ولی‌زاده و نویسندگی کیانوش اسلامی هم موافقت شورا برای نگارش فیلمنامه را دریافت کرد. دو طرح غیر نمایشی «فرار از ترس» به تهیه‌کنندگی مهدی کوهیان و نویسندگی و کارگردانی مهدی احمدپناه و «گاز ۱۰۶» به کارگردانی عباس مردادی و تهیه‌کنندگی فرهاد میرادی برای آغاز تولید مورد موافقت قرار گرفتند.

در ادامه دبیر شورای انتشار ساترا درباره صدور مجوز انتشار برای دو اثر نمایش خانگی عنوان کرد: خوشبختانه تعامل خوبی میان ساترا و فیلمو برای برنامه «جوکر۲» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی احسان علیخانی و سایر عوامل تولید فراهم شد تا بازیبنان این برنامه به انجام برسند. یک ماه پیش از این جلسه، از تعامل دو طرفه رضایت داشتیم؛ یکی از اتفاقات خوب در قسمت‌های جدید «جوکر۲» حضور چهره‌های مورد علاقه مردم است که مدتی مردم از آنها بی‌خبر بودند و این دست کارها، جای قدراتی دارد. وی در پایان خاطرنشان کرد: مجموعه دیگری که مجوز انتشار گرفت سریال «گردن‌زنی» محصول جدید فیلم‌نت است. اصلاحات این اثر اعمال شده و تعامل خوبی از سوی فیلم‌نت و تهیه‌کننده آن علی قربان‌زاده با اداره کل تطبیق و نظارت ساترا صورت گرفت. البته قرار است سریال با درجه‌بندی سنی انتشار پیدا کند و مجوز تبلیغات محیطی در سطح شهر نیز بر این روال صادر می‌شود.

«در آغوش درخت» روی پرده سینماهای کانادا

همزمان با میزبانی کشور کانادا از فیلم «در آغوش درخت» دومین پوستر رسمی و بین‌الملل این فیلم سینمایی رونمایی شد.

همزمان با ادامه اکران فیلم سینمایی «در آغوش درخت» در سینماهای ایران، این فیلم به کارگردانی بابک خواجه‌پاشا و تهیه‌کنندگی سجاد نصرالهی و محمدرضا مصباح اکران خود را در کانادا از شهر ونکوور آغاز خواهد کرد. افتتاحیه اکران این فیلم سینمایی ۲۰ سپتامبر ۲۰۴۲ (۳۰شهریور ۱۴۰۳) با حضور مارال بنی‌آدم بازیگر نقش اصلی فیلم در سالن سینمای جواد موقیان شهر ونکوور کانادا ساعات ۱۹ برگزار خواهد شد. همچنین از دومین پوستر رسمی و پوستر بین‌الملل این فیلم سینمایی با طرحی از سیروان مهدوی رونمایی شد.

«در آغوش درخت» تاکنون در سینماهای ایران موفق به جذب ۷۵ هزار مخاطب و فروشنی قریب به ۴ میلیارد تومان شده است و همچنین در جشنواره‌های جهانی مختلفی از جمله جشنواره شانگهای چین، جشنواره کاران روسیه، زوریخ سوئیس و شارجه امارات نیز حضور داشته است. مارال بنی آدم، جواد قامتی، روح‌الله زمانی، اهورا لطفی و رایان لطفی بازیگران این فیلم سینمایی را تشکیل می‌دهنداین فیلم محصول مشترک کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سازمان سینمایی سوره است.